

ענג שבת

פרשת: שלח - קרח

כ"ה בסיון התשע"ה
(12.06.2015)

עלון מס' 18 (1142)
(שנה עשרים ותשע)

מועדי השבת שלח

ער"ש מוצ"ש

י-ם	19.10	20.28
ת"א	19.25	20.30
חיפה	19.18	20.32
ב"ש	19.26	20.29
אילת	19.19	20.27

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת שלח - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	3.42 - 3.42
זמן הנחת תפילין	4.45 - 4.45
הנץ החמה (מישור)	5.35 - 5.35
הנץ החמה (הנראה)	5.39 - 5.38
ס"ז ק"ש מג"א	8.12 - 8.11
תצות היום	12.42 - 12.41
מנחה גדולה	13.17 - 13.18
שקיעת החמה	19.47 - 19.49
צאת הכוכבים ב'	20.37 - 20.39

דף יומי: נדרים כ - כו

מועדי השבת קרח

ער"ש מוצ"ש

י-ם	19.12	20.30
ת"א	19.27	20.33
חיפה	19.20	20.34
ב"ש	19.28	20.31
אילת	19.21	20.29

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת קרח - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	3.42 - 3.44
זמן הנחת תפילין	4.45 - 4.47
הנץ החמה (מישור)	5.35 - 5.37
הנץ החמה (הנראה)	5.39 - 5.40
ס"ז ק"ש מג"א	8.12 - 8.13
תצות היום	12.42 - 12.44
מנחה גדולה	13.18 - 13.20
שקיעת החמה	19.49 - 19.50
צאת הכוכבים ב'	20.39 - 20.40

דף יומי: נדרים כז - לג

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "זמן" ובקשתך למספר 1315.
 לרוב: "זמן שקיעה מחוץ בטבריה"
 את העלון ניתן למצוא באתר
 www.yeshiva.org.il
 וגם באתר מודעות בקטגוריית עלוני שבת
 ב"מדעי יהודי" www.moreshet.co.il
 יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
 כתובת: רח' בלדך 3, ת"א
 טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
 smuladv@netvision.net.il דוא"ל
 עיצוב: חנואל שפיצברג 054-6695400

"ולא תתורו ..."
 בסופה של פרשת שלח נמצאת פרשת ציצית המוכרת, וברור שפסוקי הציצית ממשיכים את תחילתה של הפרשה בענין "התרים את הארץ".

מידי בקר, אווזים הגברים שבינינו את פתילי הציצית, מביטים בהם ואולי מצליחים להרהר לרגע במילים "וראיתם אותו... ולא תתורו..." נשמעת מצווה מאד בסיסית וקיומית. וכך הם דברי הפסוק - במדבר פרק טו פסוק לט: "והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֲתֶם זֵנִים אַחֲרֵיהֶם".

סדר המילים, הפעולות של האדם העסיק את את הספרי, וכך כתב - ספרי במדבר פרשת שלח פסוק קטו: "דבר אחר: ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם - מגיד שהעינים הולכות אחר הלב. או הלב אחר העינים? אמרת והלא יש סומא שעושה כל תועבות שבעולם?"

הא מה תלמוד לומר ולא תתורו אחרי לבבכם - מגיד שהעינים הולכות אחר הלב. דברי הספרי ובעצם הפסוק עצמו, מזכירים את דברי קהלת באומרו - "שִׁמְחָה בַחֲבוּרֵי יָדַי וְיִטְבֵּי לִבִּי לִבְנֵי בְדִרְכֵי וְהִלֵּךְ בְּדִרְכֵי לִבִּי וּבְמַדְרֵי עֵינָי" וכו'. מתח זה בין "ולא תתורו" של פרשת ציצית ובין "והלך בדרכי לבך", נמצא במקום מאד נוכח בחייו ובעיקר בחיי הנוער שבתוכנו.

הנצי"ב, העמק דבר על במדבר פרק טו פסוק מא מעלה שאלה זו ומשיב - "והיינו דשלמה אמר והלך בדרכי לבך. והתנא מפרש כל אותו מקרא שמח בחור וגו' לשם מצוה. לפי שאין הילוך עבודת ה' בתמידות של כל בני אדם שוין. זה עוסק בתורה ועמלה כל היום. וזה פורש עצמו לעבודה. וזה לגמ'ת. והכל לשם שמים. וגם בתורה עצמה אין כל דרך לימוד שוה. וגם במעשה המצות איתא בפרק 'כל כתבי' אבוק במאי זהיר טפוי? והיה מר זהיר במצות שבת ומר במצות ציצית וכו', ואם בא אדם לשאול איזהו דרך ישירה שיבור לו בדרך לימודו או במה להיות זהיר טפוי. על זה אמר קהלת והלך בדרכי לבך. מה שלבו נמשך אחרינו. ברור שמזלו חזי כי זה ענין טוב לפי כח נפשו. אפילו מה שאינו בכלל מצות התורה כלל. רק שהוא עושה לשם שמים ובדביקות בא-לוקו הרי זה טוב. על זה כתיב ולא תתורו אחרי לבבכם. שלא תחפשו מצות חדשות מה שאינו על פי התורה ולא נכלל במצות ציצית שבו נכלל תרי"ג מצות ה' ולא יותר מהמה".

עיקר דברי הנצי"ב - "רק שהוא עושה לשם שמים ובדביקות בא-לוקו".
 יביא האדם את רצונותיו ושאיפותיו לידי ביטוי, ישמח בהם אך יש הסתייגות קטנה - "לשם שמים".

האם בכך פתרנו את בעיית שני הפסוקים?
 לא פשוט הדבר בכלל, ובימינו ימי הדעת והמחשבה הפרטית, בפרט. וכדרכנו היהודית נגיע תמיד לעולם המידות שהוא הבסיס בחיינו. השאלה המרכזית הינה-מה מקומי, מי במרכז? האם האני שלי, אני ואני או שמסוגלים אנחנו לפנות מקום.

לא משנה כרגע למי לפנות מקום, אלא עצם פינוי המקום והעמדת עצמי במקום של ענוה והתבוננות.

לכן, פותחת התורה ואומרת "ולא תתורו אחרי לבבכם" קודם, ובהמשך "ואחרי עיניכם". הכל מתחיל מנקודת הלב, המקום הנפשי, הערכי, המידותי שלי ומתוך כך נגזרים שאר הדברים.

אכן "שמח בחור בילדותך" וכמוכן גם בדברים "מה שאינו בכלל מצות התורה כלל", כדברי הנצי"ב.
 אך תמיד תישאל השאלה - מהי נקודת המוצא? מי במרכז? לא רק ביחס שלי לקב"ה אלא כשאלת חיים כללית. שבת שלום.

הרב **שלמה וייס**, רבו של הקיבוץ הדתי בני דרום.

<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ נחום בידור ז"ל, גלילה אוסי ז"ל, בת מיכל ואוריאל הי"ו. יהי זכרם ברוך!</p>	<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ יצחק דב בן צבי שלזינגר ז"ל, נפטר ב-ג' בתמוז תשס"ה. יהי זכרו ברוך!</p>
--	---

לסיכום: המעלה הגדולה ביותר לתפילה במניין שיתחיל יחד עם שליח הציבור והקהל בתפילת שמונה עשרה. אם לא הספיק להתחיל יחד או אחר לתפילה והציבור עומדים באמצע תפילת שמונה עשרה - יתחיל להתפלל שמונה יחד עם הציבור. ראיתי מקרים שיהודי נכנס לבית הכנסת אחרי אמירת חצי קדיש במנחה והציבור ממש התחיל בתפילת שמונה עשרה של לחש, ובמקום להתחיל בתפילת שמונה עשרה עשה חישוב מהיר לעצמו אם יספיק לקדושה, ולא התפלל עם הציבור. יש להבין עיקר התפילה בציבור זה התפילה המשותפת של שמונה עשרה ולא הקדושה!! השיקול של לחכות ולהספיק קדושה הוא טעות, כי עיקר תפילה בציבור הוא שמונה עשרה יחד עם הקהל.

העלון מוקדש לזכר ולע"נ

מרים בת סאלם שלמה ז"ל, נפטרה ב-כ"ה בסיון תש"ב, אשת **ישראל שלום ישראל** ב"ט ז"ל, נפטרה ב-כ"ה בסיון תשכ"ח.

יצחק בן ישראל שלום ישראל ב"ט ז"ל, נפטר ב-כ"ו בסיון תשס"ו. יהי זכרם ברוך!

ומשה. היתה כאן קואליציה משונה, גם קרח ועדתו היו חלוקים זה מזה. קרח נחלק בגלל רדיפת השררה. דתן ואבירם היו בעלי ריב מקצועיים, ואילו מאתיים וחמישים נשיאי העדה "היו חסידי הדור ומסרו נפשם על אהבת ה'" (העמק דבר יז, ג), אבל לכולם היה מכנה משותף, הנגיעה האישית שהביאה אותם למחלוקת.

מחלוקת שיצרה מונעים מנגיעה אישית או מפטרונות, ובעיקר אם יש לה גם עקבות של מחלוקת פנימית, יכולה להביא לאסון עד כדי פעירת הארץ את פיה.

כשאמר הקב"ה למושה: "העלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירם" (טז, כד) לא נזכר שמו של און בן פלת. "אמר רב: און בן פלת אשתו הצילתו, אמרה לו: מה יצא לך מזה, אם יצא משה אתה נשאר להיות תלמיד, ואם קרח מנצח אתה תלמיד, מה לך בשררה זו?" (סנהדרין קט, ב). כשהענין האישי יוצא מהשיקולים כבר אין ענין במחלוקת. הרבה מחלוקות בימינו ניתן לפתור כך...

מהי תפילה במניין
 עיקר התפילה במניין הוא שיתפלל אדם עם עשרה יהודים תפילת שמונה עשרה. דעת הפרי מגדים א"א נב, א, וקט, ד, והרמ"א קט, ב, וקובעים שעיקר תפילה במניין שעושה יתפללו יחד בלחש. וכ"כ באג"מ אר"ח ג, ט. וכך משמע לכאורה מהמשנה ברורה צ. כת. מהמשנה ברורה טו, לה, משמע שהמעלה הגדולה של תפילה בציבור הוא שיתחיל להתפלל עם המעלה הגדולה ביחד, בביאור הלכה קט, א, ד"ה 'הנכנס' כתב על מי שאינו מתחיל בשוה עם הציבור, שאפשר ד"לאו תפילת ציבור גמורה מקרי". יש להבין שהמעלה הגדולה ביותר להתחיל יחד עם הציבור בשמונה עשרה. אבל מה שחשוב לדעת, וכך דעת רוב הפוסקים, שאם מאחר בכמה ברכות נחשב כמתפלל במניין. כך כתב ביביע אומר ב, ז, עפ"י הפר"ח ועוד. לכן, כשרואה ציבור עומד בתפילה יתחיל עמהם (ולא יחכה לקדושה...). עוד נחלקו האחרונים האם ששה המתפללים ביחד ויש עמהם עוד ארבעה שכבר התפללו, האם תפילתם נחשבת כתפילה במניין. באישי ישראל יב, ז, בהערות, וביחודה דעת ה, ז, מחשיבה כתפילה במניין, ובאג"מ אר"ח א, כת, כתב שאינה כתפילה במניין, אלא שאותם עשרה רשאים לומר בדברים שבקדושה.

אקטואליה בראי הפרשה פינת העורך

למה אין כתוב ביום השני של הבריאה "כי טוב" מובא בבראשית רבה (פרשה ד): "ר' חנינא: שבו נבראת מחלוקת, שנאמר: 'יהי מבדיל בין מים למים'. אמר ר' טביומי: אם מחלוקת שהיא לתקונו של עולם ולישובו אין בה כי טוב, מחלוקת שהיא לערובו על אחת כמה וכמה' שאלו על דברי ר' חנינא: הרי גם ביום הראשון נאמר 'ויבדל אלהים בין האור ובין החשך' ומדוע שם כן כתוב "כי טוב"? ומשיבים: ההבדלה שנגעשתה ביום הראשון היא בין האור לחושך, ועליה נאה לומר כי טוב, כי האור והחושך ראויים להיות מובדלים זה מזה, ואדרבא לא טוב הוא שידורו בכפיפה אחת. מה שאין כן בהבדלה בין מים למים, שהיא הבדלה באותו מין עצמו, בדבר שראוי להיות מאוחד, על פירוד כזה אי אפשר לומר כי טוב".
 על המחלוקת נאמר "מחלוקת קרח ועדתו" ולא נאמר קרח

datipage
 דתי פיג' - פורטל העסקים המוביל לציבור הדתי
מה שמתאים לך בקליק
 עסקים, שירותים ובעלי מקצוע
 חבילות נופש, מלונות וצימרים
 חתונה, שבת חתן, אטרקציות ועוד.

דתי פיג' לעסקים:
קידום עסקים באינטרנט בתקציב של כוס קפה
 לפרטים: 072-2400300

נאו"ת דש"א נופש, אירוח ותרבות, ארגון שבתון עיון ושבת חתן

ראש השנה **בית ההארה המפואר בית ון ירושלים**

סוכות **בית ההארה המפואר בית ון ירושלים**

קט' אלול תשע"ה - ב' תשרי תשע"ו (13-15/9/15)
 אירוח כיד המלך • שני מנינים • בעלי תפילה ותקיעה מקצועיים • כשרות מהדרין • שיעורים והרצאות • אירוח בבנין א' למקדמים

יד' תשרי - ט' תשרי תשע"ו (27-29/9/15)
 שני לילות ראשונים • שני מנינים • אירוח כיד המלך • סוכה פרטית לקבוצתנו • שעורים והרצאות • כשרות מהדרין • אירוח בבנין א' למקדמים • אפשרות ללילה אחד. אפשרות לאירוח במלון כינר במחיר מבצע

לפרטים והרשמה: שמעון נייד: 052-3611441 | פקס: 08-9268663

דיני השבוע ומנהיגו

שבת פרשת שלח

הפטרה: "וישלח יהושע" (יהושע, ב, א).

מברכים החודש: תמוז

ראש חודש תמוז ביום הרביעי וביום החמישי הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

המולד: אור ליום רביעי, שעה 2 לפנות בקר, 55 דקות ו-6 חלקים. אין אומרים "אב הרחמים" ואין מזכירים נשמות.

במנחה פרקי אבות: פרק ד'

יום שלישי, כ"ט בסיון, המתענים ערב ראש חודש מתענים ביום זה. אומרים יום כיפור קטן במנחה. אין אומרים תחנון.

ברכת החודש

מנהג קדמונים, בשבת שלפני ראש חודש, לברך את החודש הבא עלינו לטובה, להודיע אימתי יחול ראש חודש, כדי שיזהרו ישראל בקיום הלכות החודש (משנה ברורה ת"ז, א). אמנם אין בכך חובה, שברכת החודש הינה ברכה שהזמן גרמא, אבל גם הנשים נוהגות לומר ברכת החודש, שהרי ברכה זו היא בקשת רחמים ומתוך כך יזהרו גם הן בהלכות החודש. "אמר ר' יוסי: מימי לא התפללתי מוסף כל זמן שלא ידעתי אימתי ראש חודש" (תלמוד ירושלמי מסכת סנהדרין פ"ה ה"ג).

ולמחרתו בברכת החודש

מן התורה אין ראש חודש אלא יום אחד בלבד – הראשון לחודש החדש. שני ימי ראש חודש, יום השני עיקר ויום הראשון אינו בא אלא מן הספק, שהיה בזמנו, כשחיכו לעדי החודש. משום כך נמנה יום ראשון של ראש חודש עם החודש שעבר (ל' בחודש שעבר), ורק מיום ראש החודש השני מתחילים למנות את החודש שנכנס. לכן, אין להוסיף את המילה "ולמחרתו" בברכת החודש. ראה: כצאן יוסף, ספר מנהגים. סידור ווילנא. לוח "דבר בעתו", שער זמנים בעתם. לוח לארץ ישראל של טוקצ'ניסקי. בלוח כולל חב"ד, ועוד...

'עלה ויבוא' בתפילות ראש החודש

תפילות העמידה בראש חודש הן כבימות החול – אך מוסיפים 'עלה ויבוא' בברכת רצה'.

יש הבדל בין שמונה-עשרה של ערבית לשמונה-עשרה של שחרית ומנחה לגבי השוכח לומר 'עלה ויבוא'. השוכח בערבית, אם עדיין לא הזכיר שם ה' בברכת המחזיר שכינתו לציון, חוזר ואומר 'עלה ויבוא' וממשיך 'ותחזינה' ומסיים את הברכה. אך אם כבר הזכיר את שם ה', ממשיך בתפילתו ואינו חוזר. הנימוק, לכך הוא, משום שאין מקדשים את החודש בלילה.

אבל השוכח לומר 'עלה ויבוא' בתפילת שחרית או במנחה, אם עדיין לא הזכיר שם ה' בברכת המחזיר שכינתו לציון, חוזר ואומר 'עלה ויבוא' וממשיך 'ותחזינה'. אם הזכיר כבר את שם ה', מסיים 'למדיני חוקיך' (במקום המחזיר שכינתו לציון), וחוזר ואומר 'עלה ויבוא'... 'ותחזינה' וגומר את הברכה. אם כבר סיים ברכת המחזיר שכינתו לציון ועדיין לא פתח במלה 'מודים' של הברכה הבאה ואומר במקום זה 'עלה ויבוא' וממשיך 'מודים' אנתנו לך'.

הנזכר אחרי שהתחיל 'מודים' כל עוד לא סיים תפילתו חוזר ל'רצה' ואומר 'עלה ויבוא' וממשיך כסדר התפילה עד גמירא. נזכר אחרי הפסוק 'היו לרצון' (השני – לפני 'עושה שלום'), חוזר לתחילת שמונה-עשרה, אף כי לא עקף רגליו ואמר 'עושה שלום'. השוכח לומר 'עלה ויבוא' בתפילת שחרית, שדינו לחזור ולהתפלל מראש, ויודע בעצמו שאם יחזור מיד להתפלל לא יספיק לומר הלל עם הציבור, יאמר תחילה הלל עם הציבור ואחר כך יחזור ויתפלל עוד פעם שמונה-עשרה.

שליח ציבור ששכח לומר 'עלה ויבוא'

ש"ץ, כל עוד לא סיים חזרת הש"ץ דינו כדין היחיד ששכח

וחוזר כאמור לעיל. אך אם סיים כבר את חזרת הש"ץ, מפני טורח הציבור שוב אינו חוזר מראש התפילה, אלא סומך על תפילת מוסף שעתיד להתפלל.

שליח ציבור ששכח לומר 'עלה ויבוא' בתפילת לחש שלו, בתפילת שחרית ובתפילת מנחה אינו חוזר, מאחר שהוא אומרה בתפילה שחוזר בחזרת הש"ץ. כששליח ציבור חוזר על התפילה ואומר 'עלה ויבוא', נוהגים לענות אמן אחרי 'זכרנו... בו לטובה', 'ופקדנו בו לברכה', 'הושיענו בו לחיים [טובים]'.

שבת פרשת קרח

הפטרה: "ויאמר שמואל" (שמואל א' יא, ד).

במנחה פרקי אבות: פרק ה'

ברכת הלבנה

ממוצש"ק ד' בתמוז עד ליל חמישי ט"ו בתמוז.

הירח במהלכו, שלא כשמש, הוא גדל והולך או מתמעט והולך מלילה ללילה עד שהוא נעלם כליל. הופעתו של הירח מחדש לאחר היעלמותו נקרא בשם 'חידוש הלבנה'. על כן נאמר בשולחן ערוך (אורח חיים ס' תכו סעיף א): "הרואה לבנה בחידושה מברך אשר במאמרו ברא שחקים' וכו'".

בגמרא אמרו (סנהדרין מב, א): "כל המברך על החודש בזמנו – כאילו מקבל פני שכנה".

אין מברכין עליה עד שיעברו 7 ימים עליה (מהמולד) (שם ס' ד), כמנהג עדות המזרח. פוסקים רבים מהאחרונים פסקו שמעברו 3 ימים.

כשמברך הברכה אינו פונה אל הלבנה, אלא פניו לכיוון שמתפללים ונותן עיניו בה ומברך, וכתב המגן אברהם (שם ס"ק ח), כי יסתכל בה רק פעם אחת ואח"כ אסור להסתכל בלבנה.

הלל בציבור

מנהג ישראל לומר הלל בראש חודש. מצד הדין אין חובה לאומרו בראש חודש, אלא רק בימים שנקראים מועד ואסורים בעשיית מלאכה. אמנם ראש חודש נקרא מועד אבל מותר לעשות בו מלאכה. אלא שנהגו ישראל לומר הלל בראש חודש, כדי לבטא את קדושתו של ראש חודש, שמתוך קדושתו אפשר להתרומם בו למדרגה של אמירת הלל לה! כדי שיהיה ברור שהלל נאמר בראש חודש מצד המנהג ולא כחובה, מדלגים על שני חלקים (לא לנו. אהבתי) מתוך הלל השלם. נחלקו הראשונים בעניין הברכה. לדעת הרמב"ם ורש"י, כיוון שאמירת הלל בראש חודש מנהג בלבד, אין מברכים עליו, שאין מברכים על קיום מנהג. ולדעת ר"ת, הרא"ש והר"ן, על מנהג חשוב כקריאת הלל מברכים. למעשה, מנהג האשכנזים שאפילו יחיד מברך על ההלל. ומנהג הספרדים שארץ ישראל וסביבותיה שלא לברך כלל. ומנהג רוב הספרדים מצפון אפריקה, שהחזן מברך בתחילה ובסוף בקול רם ומוציא בברכותיו את כולם, אבל המתפלל ביחיד אינו מברך. צריך להשתדל לומר את ההלל בציבור. ולדעת רבים מהפוסקים מי שאיחר והגיע לבית הכנסת בשעה שהציבור אומר הלל, יאמר עמהם הלל, ואח"כ יתחיל בפסוקי דמזרה (משנה ברורה תכב, טז, ילקוט יוסף תכב, ח).

שנת תשע"ה שנת שמיטה

הרב משה ביגל
רבה של מיתר

השמיטה וכלכלת ישראל.

בעולם שתי תפיסות חברתיות – כלכליות עיקריות:

1. התפיסה הסוציאליסטית הרואה בכל הרכוש קופה ציבורית אחת, וכל נתיני המדינה מקבלים את צרכיהם במידה שווה. (בארץ נוסדו הקיבוצים לפי שיטה זו). לשיטה זו מעלות, הן בתחום החברתי והן בתחום הדתי. השיטה בונה תברה בה כולם שווים ואין בה עניים, חלשים או מסכנים. מצוות הצדקה המעולה ביותר היא להעניק לחלש מקום עבודה ופרנסה בכבוד (רמב"ם מתנות עניים י ז) וכך עושה שיטה זו. גם האמונה בבורא אחד שברא את כולם תומכת בשיטה המשווה את כולם.

החיסרון של שיטה זו שהיא לא מעשית. החיים לפי שיטה זו הם חסרי אמביציה ורצון להתקדם, ועיקרון התחרות החשוב כל כך להתפתחות העולם "קנאת סופרים תרבה חכמה" איננו. וכך, מסיבה זו, התמוטטו חברות שלמות בעולם והקיבוצים בארץ.

2. התפיסה האמריקאית, הדוגלת בשוק חופשי ופתוח. בה האדם מונע מרצונו להצליח, והתחרות מביאה חברה זו להתפתח ולהתקדם. מעלותיה של שיטה זו אנשים בעלי רצון חופשי ואמביציה להצליח מתקדמים ומקדמים את החברה ואת העולם, בבחינת: "קנאת סופרים תרבה חכמה" החיסרון של שיטה זו היא חוסר השוויון בין בני האדם, החלשים, הנכים והעניים נשארים מאחור לבדם ללא עזרה וסיכוי להתקדם. העשירים בחברה זו אינם מודעים לצרכי החלשים שבה, והם נזנחים לחיי השפלה ועוני.

כל אחת מהשיטות נגועה בחסרונות גדולים, אינה יעילה או צודקת. אנו תוהים האם יש שיטה כלכלית/ חברתית, שהתורה דוגלת בה? האם יתכן כדברי הכתוב: שהתורה, תורת החיים, שיש בה תשובות לכל השאלות הקשות לא מדריכה אותנו בשאלה זו? בפרשת השמיטה, התורה מדריכה לו את אותנו לשיטה חברתית כלכלית המשלבת בתוכה את הטוב שבשתי השיטות. בעולם החקלאי של פעם היה האדם העשיר בעל אדמות, והאדם העני עובד אצלו. החקלאי חי במשך שש שנים בחברה תחרותית של שוק חופשי "שש שנים תורע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה" (ויקרא כה ג) השדות והרכוש שייכות לאדם ויש כל הרצון להצליח ולהתקדם ולכן עובד את אדמתו בשש השנים, בחברה תחרותית כשהוא מלא אמביציה להצליח, והעולם מתפתח ומתקדם.

אחת לשבע שנים, מגיעה שנת השמיטה: "וְהָיְתָה שְׁנַת הַאֲרָץ לְכֶם לְאֵכֶלָה לָךְ וּלְעִבְדְּךָ לְאִמְתְּךָ וּלְתוֹשֵׁבְךָ הַגֵּרִים עִמָּךְ: וְלִבְהֶמְתְּךָ לְחֵיהָ אֲשֶׁר בְּאֶרְצְךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאֹתֶיהָ לְאֹכֵל: (ויקרא כו ו ז)

האדמות עוברות לבעלות הציבור (לידי בית הדין) שמטפל בעצים אוסף את התוצרת ומחלק אותה בצורה שוויונית לכל התושבים (תוספתא שביעית פ"ח ה"א – ה"ד, מובאת ברמב"ן לפרשתנו כה ג).

שיטת חיים זו, משלבת בתוכה את החיובי שבמרוץ החיים ובתחרות של השיטה האמריקאית בשש שנות העשייה ואת היתרונות של השיטה השוויונית הסוציאליסטית בשנה השביעית. יתירה מזאת, בשנה השביעית, בה כולם שווים, חווה האדם, בעל הקרקעות, את חוויות החיים של האנשים העניים הוא אינו יכול לקבל מתוצרת אדמתו יותר מאשר מקבלים כולם, הוא ממתין יחד עם כולם בתור לחלוקת הפירות ע"י שליחי בית הדין, הוא חש על בשרו את חוויות החיים הקשות של האנשים העניים, הוא חש את הרגשת ההשפלה וחוסר הביטחון של האדם העני. כשהוא ספוג בחוויות אלו הוא חוזר בתום שנת השמיטה לעבוד באדמתו, חוזר לחיים של תחרות ושוק חופשי. לכאורה החיים חוזרים למסלולם בשנה הראשונה לאחר השמיטה, אך למעשה אין הדברים כך, אדם חדש חוזר לחיי השוק החופשי, אדם שחש מקרוב את התחושות של אדם שאין לו בטחון כלכלי, תחושות של אדם עני. כאשר בסוף העונה החקלאית יצטרך בעל הנכסים להפריש מנכסיו פאה משדהו הוא יעשה זאת בעין יפה, כשיצטרך לתת צדקה מרווחיו ייתן בצורה יפה יותר מאשר אדם שמעולם לא חווה את החיים של העניים והחלשים. כך חוזרת החברה לשוק חופשי ותחרותי אבל אנשים אנשים חדשים בעלי תובנות ורגשות אחרים, בכל מה שחוויר לעזרה לחלשים בחברה. וכך כאשר האדם בעל הנכסים מתחיל מחדש את המרוץ שלו בחיי השוק החופשי הוא עושה זאת מתוך אהבה עמוקה לחלשים בחברה ומתוך רגישות מיוחדת לכבודם ולצרכיהם. עם השנים

יתכן שהמרוץ להצלחה משכיח מאדוני הקרקעות את חוויות השמיטה שלהם, מגיעה שוב שנת השמיטה וחוזר חלילה.

מעבר לתהליך זה אחת לחמישים שנה (בערך פעם במהלך חיי האדם) כל הקרקעות חוזרות לבעליהם המקורי והחברה כולה מתחילה את חייה הכלכליים והחברתיים מתוך יישור קו ותנאים שיוניים יותר לכולם. בתקופה זו בה העולם המערבי השייך לשוק החופשי מחפש מחדש את דרכו עקב המשבר הקשה בו הוא נמצא. ולאחר שהשיטה הסוציאליסטית התפרקה זה מכבר, הגיע זמנה של מדינת ישראל, הגיע שעתו של עם הספר להיות אור לגויים וללמד לעולם את השיטה הכלכלית/ חברתית של התורה, לתקן עולם במלכות שדי..

מקום בפרשה יהושע לביא – מורה דרך

עין גדי

"**וְאָם בְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצֵתָה הָאָדָמָה אֶת פִּיהָ.**" עין גדי עלתה לאחרונה לכותרות בשל התגברות תופעת הבולענים שמאיימים על הנוסעים בכביש 90, בולענים אלו הם תוצאה של ירידת מפלס מי ים המלח.

חופי ים המלח עשויים קרקע שתחתיה שכבות מלח, שכבות שהצטברו שם בתקופות קדומות בו היה שטחו של ים המלח גדול יותר מזה הנוכחי.

כל עוד מפלס הים גבוה, זרמו מי השטפונות אליו והמלח נותר ריבש ומוצק. ירידת מפלס הימה גורם למי השטפונות המתוקים להמיס את שכבות המלח, וכך נוצר חלל תת קרקעי, בשלב מסוים לא מצליחה שכבת הקרקע להחזיק את עצמה והיא קורסת ואיתה כל מה שעליה.

הסכנה מאיימת את כל החופים, אולם עד כה היא התגלתה בעיקר באזור שליד קבוץ עין גדי.

כך נסגרו יותר ויותר שטחים, שטחי חקלאות כמו שטחי תיירות, והנה זה הגיע אל הכביש, מה שמחייב נקיטת אמצעים טכנולוגיים, ובנתיים, יצירת מעקף שמאפשר תנועה בטוחה.

אך עין גדי אינה רק בולענים, היא שמורה פורחת בלב מדבר, יש בה שפע של מים מתוקים, בעלי חיים מרתקים (שפנים, יעלים ועוד), צומח ייחודי ונופים מרהיבי עין.

הישוב היהודי בעין גדי החל כבר עם התנחלות שבט יהודה בשנת ערי המדבר, הוא נמשך לאורך כל התקופות, ידע עליות וירידות, נגדע בטבח שעשו בו הקנאים ממצדה, אך השתקם ושגשג, על כך יעיד בית הכנסת המפואר שרצפתו ושומרת את סוד העיירה (איזה סוד? תעלומה).

בסוף ימי מלחמת העצמאות התייבב שמריהו גוטמן בפני יגאל אלון ודרש להציב עמדה צה"לית בראש הר ישי, בכך הכניס את עין גדי לשטחי מדינת ישראל.

לימים הוקם הקיבוץ ואירח בני נוער שבאו לעבוד בו לתקופות שונות. אחד הנערים היה איתן פרץ, הוא החליט לבלות את היום האחרון בצפיה על האזור, העפיל לראש הגבעה שם ישב והשקיף על מרחבי הים השלווים ושם נולדו לו שורות השיר "עין גדי, עין גדי, מה היה כי צמחת בחמה. עין גדי, עין גדי, איך פלגים בך חותרים בשממה. עין גדי, עין גדי, בך הויפי יופע בכל הוד, והלב יהרהר ושמוד". לימים יהיה איתן משורר ידוע, כששכל את בנו ערן חי הי"ד באסון המסוקים, כתב את המילים המצמררות לשיר "עקדת ערן": אבי בנה מזבח ולי אמר: לך לקושש עצים, השה לעולם ימצא בין השיחים. ואבי הושיט לי את המאכלת, ולי אמר: אלוהים ימצא לנו נחמה, יתגדל ויתקדש. ואני אמרתי: הנה אני קחני... אך גם את השורות הבאות: "וקול המואזין עולה מן הצריח, מכנסיות עונים פעמונים. ונער קט עם התפילין את תפילתו שוטח, ומתמזגים מעל העיר הנגינים. זאת ירושלים של אבני החושן, זאת ירושלים הבנויה לתלפיות".